

FAKTA KES
" OPS SHADOW "

SASPEK :	1. MOHD NAZLAN BIN MOHD GHAZALI (YDS 1) NO KP: 671126-10-5391 2. TENGKU ZAFRUL BIN TENGKU ABDUL AZIZ (YDS 2) NO KP: 730625-14-5707
SEKSYEN :	AKTA SURUHANJAYA PENCEGAHAN RASUAH MALAYSIA 2009
RINGKASAN TOHMAHAN :	Maklumat diterima diantara tahun 2010-2012, disyaki pegawai-pegawai kanan Maybank dan RHB Berhad telah terlibat dalam amalan rasuah dan penyalahgunaan kuasa dalam proses serta kelulusan permohonan pinjaman jangka pendek sebanyak RM6.17 billion bagi tujuan pengambilalihan keseluruhan ekuiti Tanjung Energy Holding Sdn. Bhd. oleh IMDB Energy.
1. FAKTA KES	KETERANGAN
YDS 1 mula berkhidmat sebagai Group Company Secretary, Malayan Banking Berhad (MBB) bermula pada 15.12.2005 dengan gaji permulaan sebanyak RM 26,000.00 (D1) sehingga pada 1 Julai 2006 Amirsham A Aziz (-) Presiden & CEO Maybank Group ketika itu melantik YDS 1 sebagai General Counsel And Group Company Secretary sebelum meletak jawatan pada 7 April 2015 dengan gaji yang diterima adalah sebanyak RM 43,961.00 (D5)(D6). YDS 1 terima anggaran bonus pada setiap tahun dari tahun 2007-2015 dalam lingkungan RM 110,000.00 – RM 330,000.00 setahun.	A4 Proof Agent (m/s 3, b5-10, b25-26) (m/s 10, b15-16)
Bahagian Corporate Service dan Legal Service akan melapor kepada YDS 1 (D2) . YDS 1 ketika memegang jawatan General Counsel And Group Company Secretary bertanggungjawab bertanggungjawab untuk semua hal-ehwal perundangan di Maybank Group. Panel luar yang berdaftar dan dilantik oleh Maybank akan	A5, m/s 4, b-5-9 A1, m/s 14, b26-30

<p>digunakan bagi perundangan yang melibatkan bisnes Maybank yang diuruskan oleh Legal Services Geraldine Selvie A/P C.Kamalanathan (A5). YDS 1 akan dirujuk jika ada masalah yang memerlukan pandangan dan keputusan pihak Lembaga Pengarah. YDS 1 juga akan mencatit minit bagi Mesyuarat EXCO iaitu mesyuarat management level Maybank yang diadakan sekali sebulan dan mesyuarat Ahli Lembaga Pengarah Maybank. Manakala YDS 2 akan hadir ke mesyuarat Ahli Lembaga Pengarah Maybank sebagai Ketua Pegawai Eksekutif (D10)</p>	
<p>YDS 1 mengetuai struktur organisasi Group Corporate & Legal Service (GCLS) di tier pertama. Ketua-ketua bahagian bagi struktur organisasi Group Corporate & Legal Service (GCLS) yang berada di tier kedua pula terdiri daripada Head Group Corporate Secretarial, Encik Faris (-), Head Share Registration, Asiah Bt Jaafar (-), Head Maybank Nominees, Redwan Bin Hashim (-) dan Head of Legal Services, Geraldine Selvie A/P C.Kamalanathan (A5) akan melapor kepada YDS 1 (D7)</p>	A5, m/s 2-3,b32-34,b1-14
<p>YDS 2 adalah merupakan Ketua Pegawai Eksekutif (CEO), Maybank Investment Banking (MIB) yang 100% sepenuhnya milikan Maybank (D11) dan anak-anak syarikat MIB termasuklah Aseam Malaysia Nominees (T) Sdn Bhd, Asieam Malaysia Nominees (A) Sdn Bhd, Maysec Sdn Bhd & Bina Fikir Sdn Bhd. A3, Director of Strategic Advisory, MIB antara tahun 2010 hingga tahun 2017 adalah pengarah bagi Bina Fikir Sdn Bhd yang menjalankan perniagaan khidmat nasihat 'strategic advisory' seperitimana "Projek Shangri-La". melapor kepada YDS 2.</p>	A8, m/s 4, b 5-6,b 17-18 A3, m/s 9, b14-17
<p>PENGLIBATAN SRC</p> <p>Encik Shahrol Azral Ibrahim Halmi (A13) Pengarah Urusan dan Ketua Pegawai Eksekutif 1MDB telah mengemukakan cadangan awal penubuhan sebuah strategic resource company (SRC) kepada YAB. Perdana Menteri ketika itu, Datuk Seri Najib Razak (-) untuk mendapat nasihat dan sokongan Datuk Seri Najib Razak (-) pada 24 Ogos 2010.</p>	A12, m/s 4-5, b25-30 A13, m.s 3, b10-17
<p>Nik Faisal Ariff Kamil, Pengarah SRC International (A12) telah menyediakan kertas cadangan penubuhan SRC untuk dibentangkan selaku CIO kepada Ahli Lembaga Pengarah 1MDB yang dipengerusikan oleh Tan Sri Lodin (-) Pengerusi Lembaga Pengarah 1MDB), Tan Sri Ismee (A15), A13 selaku CEO 1MDB dan beberapa orang lain dalam Mesyuarat Lembaga Pengarah. Hasil mesyuarat ini pihak BOD setuju dengan penubuhan SRC. A12 telah buat semua perancangan untuk penubuhan SRC.</p>	A13, m/s 3, b25-30

RAHSIA

<p>Shahrol Azrai Bin Ibrahim (A13), Ketua Pegawai Eksekutif 1MDB telah menulis surat bertarikh 24 Ogos 2010 rujukan CEO/KT/PMO/0810-2 (D7) kepada Datuk Seri Najib Razak (-) mencadangkan penubuhan sebuah syarikat Strategic Resource Company (SRC) yang akan terlibat dalam mendapatkan dan mengelakkan kepentingan strategik dan pengekstrakan, pemprosesan, logistic dan trading melibatkan sumber arang batu, minyak, gas, besi alumina dan uranium. 1MDB juga memohon supaya Kerajaan dapat memberikan geran kepada SRC sebanyak RM3 billion untuk tujuan tersebut. Namun, idea penubuhan SRC ini tidak pernah dibincangkan bersama Datuk Seri Najib Razak (-) sebelum ini.</p>	<p>A13, ms 3, b25-30</p>
<p>Datuk Seri Najib Razak (-) pada 27 Ogos 2010, telah meminta supaya YB Tan Sri Nor Mohamed Yakcop (-), Menteri di Jabatan Perdana Menteri (JPM) semasa itu untuk meminta Unit Perancang Ekonomi (EPU) mengkaji dan membuat ulasan cadangan penubuhan strategic resource company. Dato' Noriyah Binti Ahmad, Ketua Pengarah EPU (A14) Ketua Pengarah EPU pada 12 Oktober 2010, telah memaklumkan kepada Datuk Seri Najib Razak (-) mengenai pandangan EPU seperti berikut:</p>	<p>A14, m/s 10, b1-30</p>
<ul style="list-style-type: none"> a. Cadangan 1MDB untuk menuhubuhkan syarikat yang melibatkan sumber strategik seperti arang batu dan uranium disokong dengan pelaksanaan operasinya berasaskan prinsip pasaran; b. Bagi tujuan pengekstrakan dan pengimportan minyak dan gas, peranan berkenaan dicadang diteruskan oleh PETRONAS selaku peneraju dalam industri minyak dan gas negara yang juga telah memainkan peranan sebagai strategic resource company dalam sektor berkenaan. Bagi industri besi dan aluminium, ianya dicadang terus dikendali oleh sektor swasta; dan c. Permohonan mendapatkan pembiayaan menerusi geran daripada Kerajaan sejumlah RM3 billion tidak disokong. Bagaimanapun, bagi membantu penubuhan SRC, peruntukan pembangunan sejumlah RM20 juta dicadang disediakan sebagai geran pembangunan. d. Seterusnya pada 19 Oktober 2010, YAB Perdana Menteri telah mengambil maklum dan bersetuju dengan cadangan (A14) 	<p>A13, ms 3, b25-30</p>
<p>Cadangan ini telah dibuat kajian oleh Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri dan (A14). A14 telah mengemukakan memo kepada Datuk Seri Najib Razak (-) bertarikh 12 Oktober 2010 rujukan UPE(R)10/1/23 SJ.3 (D81) dan UPE berpendapat:</p>	<p>A14, m/s 5, b7</p>
<ul style="list-style-type: none"> i. Cadangan 1MDB untuk penubuhan SRC wajar disokong namun dengan mewujudkan mekanisma bagi mengelakkan monopoli oleh sesebuah 	

RAHSIA

<p>syarikat.</p> <ul style="list-style-type: none"> ii. Penglibatan 1MDB berkaitan pengimportan arang batu dimana SRC hendaklah diberi peluang terlibat dalam aktiviti berkenaan bagi mengukuhkan lagi bekalan sumber arang batu kepada negara. iii. Penglibatan 1MDB dalam membekalkan uranium hendaklah disokong untuk kegunaan logi janakuasa nuclear yang mula beroperasi pada 2010. iv. Penglibatan 1MDB dalam minyak dan gas tidak disokong kerana dicadangkan supaya ianya diteruskan oleh Petronas. v. Penglibatan 1MDB dalam bidang besi dan aluminium gas juga tidak disokong memandangkan ianya kurang strategic dan perlu diteruskan oleh sektor swasta. vi. Dicadangkan supaya 1MDB diberikan geran sebanyak RM20 juta sebagai launching grant untuk membolehkan kerja-kerja awalan SRC dijalankan. <p>A14 menyatakan Tan Sri Nor Mohamed Yakcop (-) menyokong penubuhan syarikat SRC. D81 telah dikemukakan melalui Menteri di Jabatan Perdana Menteri Tan Sri Nor Mohamed Yakcop (-) untuk ulasan. A14 memaklumkan Pejabat Perdana Menteri melalui surat bertarikh 19 Oktober 2010 rujukan PPM(S)100-6/13 (D86) memaklumkan Datuk Seri Najib Razak (-) telah bersetuju dengan cadangan pihak UPE sebagaimana D86. Datuk Seri Najib Razak (-) telah membuat catatan di atas D86 "bersetuju dengan syor ini seperti di para 4" bertarikh 15 Oktober 2010.</p> <p>A14 melalui surat bertarikh 10 November 2010, rujukan UPE(S)25/16/128 (D86) memaklumkan kepada A13, Pengarah Urusan/ Ketua Pegawai Eksekutif 1MDB berkaitan dengan persetujuan kerajaan dengan cadangan penubuhan SRC. Keputusan juga telah dibuat untuk menyediakan peruntukan pembangunan sebanyak RM20 juta sebagai launching grant dibawah Rancangan Malaysia Kesepuluh.</p> <p>A13 memohon untuk mengadakan mesyuarat dengan pihak UPE berkaitan dengan launching grant melalui suratnya bertarikh 18 November 2010 rujukan CEO/JL/EPU/1110-1 (D83). Surat tersebut memohon dana launching grant sebanyak RM20 juta dimasukkan kedalam akaun SRC dengan nombor akaun 211-202-200973-6.</p> <p>Sehubungan ini, SRC International Sdn. Bhd. (SRC) ditubuhkan pada 7 Januari 2011 dengan modal dibenarkan berjumlah RM100,000 dan modal berbayar sejumlah</p>	<p>A14, m/s 7, b7 A13, m/s 7, b9</p> <p>A13, ms 7, b9</p> <p>A13,ms 7, b9 A3, m/s 9-10, b31, 1-2</p>
---	--

<p>RM2.00 yang dimiliki sepenuhnya oleh 1MDB dengan pegangan saham 100% di dalam SRC. A12 dan A2 adalah dua Lembaga Pengarah yang dilantik semasa penubuhan SRC yang masing-masing merupakan Ketua Pegawai Pelaburan dan Naib Presiden, Pelaburan 1MDB pada ketika itu.</p>	
<p>DANA KWAP</p> <p>A13 bertanya kepada A12 mengenai status terkini penubuhan SRC kerana permohonan geran berjumlah RM 3 billion ini tidak diluluskan oleh EPU. A12 memberitahu kepada A13 'we borrow from KWAP'. Ini adakah kali pertama A13 tahu mengenai pinjaman KWAP kepada SRC di pejabat A13 di 1MDB.</p>	A12, m/s 12, b11-20
<p>A12 ada memberitahu A13 bahawa beliau akan membawa masuk Maybank Investment Bank sebagai Perunding Business Plan untuk SRC pada sekitar 2010. Tujuan melantik MIB sebagai Perunding Business Plan untuk memperincikan lagi pelan pelaburan SRC dan semua ini diuruskan oleh A12 dan pasukan.</p>	
<p>PELAN PERNIAGAAN DARIPADA MAYBANK</p> <p>Menurut Zain Azhari Zainul Bador (A3), pada pertengahan tahun 2010, Vincent Koh (A2) wakil 1MDB telah berjumpa dan berbincang dengan A3 yang mewakili Maybank Investment Bank (MIB). Beberapa pertemuan telah diadakan dan perbincangan telah berlaku. Pihak 1MDB menyatakan idea mereka bagi menjalankan perniagaan melibatkan sumber mineral skala besar sekalu pembekal tunggal dan pihak MIB akan menyediakan pelan dan strategi perniagaan yang bersesuaian. Projek ini diberi nama Projek Shangri-La sempena tempat di mana perbincangan pertama tersebut dilakukan.</p> <p>Pada 14 September 2010, pihak MIB dan 1MDB telah menandatangani surat mandat "Terms of engagement for the provision of strategic advisory services to 1MDB in relation to establishment of the strategic resource company" (D13) yang mana MIB telah dilantik untuk memberikan khidmat nasihat berkaitan pelan dan strategi perniagaan kepada 1MDB. Mandat MIB telah disempurnakan pada sekitar Mac 2011 selepas pelan perniagaan yang disediakan oleh MIB telah dibentangkan kepada pihak pengurusan 1MDB A13, A2, Cassey Tang(-), Jerome Lee(-), Zahid Taib(-) dari 1MDB manakala A3, Ranita Abdullah dan Muhamad Nazim dari MIB. A3 telah membentangkan pelan perniagaan tersebut kepada pihak pengurusan 1MDB pada 29 November 2010.</p>	A2, m/s 5, 16-24 A3, m/s 8, b12-21

RAHSIA

Hanya beberapa pembetulan telah dibuat dan pembentangan berikutnya telah diadakan pada 6 Disember 2010 dibentangkan kepada pihak pengurusan 1MDB termasuk **A13, A2**, Cassey Tang, Jerome Lee, Zahid Taib dari 1MDB manakala **A3**, Ranita Abdullah dan Muhamad Nazim dari MIB. Fi yang dikenakan oleh MIB kepada IMDB adalah RM800,000.00 dan dibayar mengikut progres kerja.

A3, m/s 9-10, b31, 1-2

Laporan ini kemudiannya disediakan dan dibawa untuk dibentangkan kepada Economic Planning Unit (EPU). Pihak 1MDB yang membentangkan laporan ini kepada EPU pada 29 Disember 2010 tanpa kehadiran dari wakil MIB.

STRUKTUR TADBIR URUS DAN ORGANISASI KUMPULAN SRC

Berdasarkan Memorandum and Articles of Association (M&A) SRC, struktur tadbir urus dibahagikan kepada tiga peringkat, iaitu Penasihat, Lembaga Pengarah dan Pengurusan Tertinggi. Pelantikan dan penamatan Lembaga Pengarah termasuk Pengarah Ganti dan Pengurusan Tertinggi SRC perlu mendapat kelulusan bertulis daripada YAB Perdana Menteri. Lembaga Pengarah tidak dibenarkan dilantik dari kalangan yang memegang jawatan dalam parti politik, pegawai Kerajaan (Persekutuan atau negeri), ahli parliment atau ahli badan perundungan (Persekutuan atau negeri) selaras dengan Artikel 67 dalam M&A berkaitan.

Senarai keanggotaan Ahli Lembaga Pengarah SRC dari 7 Januari 2011 hingga tarikh dipindah milik kepada MKD pada 15 Februari 2012 adalah seperti jadual berikut:

NAMA	JAWATAN	TARIKH LANTIKAN
Tan Sri Ismee bin Ismail (A15)	Pengerusi	01.08.2011
Datuk Suboh bin Md Yassin (A19)	Pengarah Bukan Eksekutif	22.08.2011
Dato' Che Abdullah @Rashidi bin Che Omar (A9)	Pengarah Bukan Eksekutif	22.08.2011
Shahrol Azral bin Ibrahim Halmi (A13)	Pengarah Bukan Eksekutif	01.08.2011
Nik Faisal Ariff Kamil (A12)	Pengarah Eksekutif - Ketua Pegawai Eksekutif/ Pengarah Urusan	07.01.2011
Vincent Beng Huat Koh	Pengarah Bukan Eksekutif	07.01.2011

RAHSIA

Pada awal penubuhannya, SRC merupakan subsidiari kepada 1MDB Energy Sdn. Bhd. (subsidiari 1MDB). Pada 16 Ogos 2011, pegangan saham SRC telah dipindah milik kepada 1MDB dan modal dibenarkan dan berbayar telah bertambah kepada RM1 juta.	
Sebagai subsidiari 1MDB, SRC memperoleh sumber kewangan daripada geran Kerajaan dalam bentuk geran pembangunan berjumlah RM15 juta daripada RM20 juta yang diluluskan dan pembiayaan yang berjumlah RM2 billion daripada Kumpulan Wang Persaraan (Diporbadankan) (KWAP). Butiran lanjut adalah seperti berikut:	A13, m/s 6, b15-21 A12, m/s 12, b11-20
1. Geran Pembangunan Daripada Unit Perancang Ekonomi <p>Peruntukan pembangunan berjumlah RM20 juta sebagai geran permulaan di bawah Rancangan Malaysia Kesepuluh (RMKe-10) telah diluluskan oleh Unit Perancang Ekonomi (UPE) pada 10 November 2010. Geran ini adalah bagi membiasai kos penubuhan SRC, perkhidmatan kepada Maybank Investment Bank dan proses due diligence bagi mengenal pasti aset dan syarikat perlombongan berpotensi untuk pelaburan.</p>	A12, m/s 12, b11-20
2. Pembiayaan RM2 Bilion Daripada KWAP <p>Pada 3 Jun 2011, SRC telah mengemukakan surat permohonan kepada Pengurusi Lembaga Penasihat 1MDB bagi mendapatkan kelulusan pembiayaan berjumlah RM3,95 bilion daripada KWAP. Surat ini antara lainnya menyatakan tujuan permohonan pembiayaan tersebut adalah sebagai modal kerja dan pelaburan am tanpa had di dalam sektor sumber asli dengan jaminan korporat oleh 1MDB dalam tempoh pembiayaan selama 10 tahun. Pada 5 Jun 2011, beliau telah bersetuju dengan permohonan ini.</p> <p>Pada 19 Julai 2011, Panel Pelaburan KWAP telah meluluskan pembiayaan sehingga RM2 billion daripada RM3.95 billion yang dimohon. Kelulusan jumlah pembiayaan sehingga RM2 billion dibuat selepas mesyuarat dimaklumkan oleh Ketua Pegawai Eksekutif KWAP bahawa Pengurusi Lembaga Penasihat 1MDB bersetuju dengan jumlah ini. Kelulusan pembiayaan tersebut adalah tertakluk kepada dua opsyen pembiayaan seperti berikut</p> <ol style="list-style-type: none">KWAP menyalurkan pembiayaan kepada 1MDB dengan jaminan Kerajaan atau; danKWAP menyalurkan pembiayaan kepada Kerajaan di mana Kerajaan kemudiannya menyalurkan pembiayaan kepada 1MDB.	A12, m/s 11, b25-29

<p>Susulan daripada kelulusan ini, pada 12 Ogos 2011, SRC telah membuat permohonan rasmi pembiayaan berjumlah RM2 bilion daripada KWAP untuk tujuan pengoperasian syarikat dan aktiviti pelaburan. Surat permohonan ini telah ditandatangani oleh pemangku Ketua Pegawai Eksekutif SRC semasa itu. Jemaah Menteri pada 17 Ogos 2011 telah bersetuju untuk memberikan jaminan kepada SRC sebagai syarikat subsidiari milik penuh 1MDB untuk memperoleh pinjaman sehingga RM2 bilion daripada sumber pasaran atau institusi kewangan domestik. Tujuan kelulusan jaminan pembiayaan adalah untuk pelaburan di dalam sektor sumber asli. Seterusnya, Kementerian Kewangan telah bersetuju memberikan jaminan kepada SRC berdasarkan kelulusan Jemaah Menteri tersebut.</p>	
<p>Pada 23 Ogos 2011, KWAP telah mengemukakan surat tawaran pembiayaan berjangka berjumlah RM2 bilion kepada SRC untuk tempoh 10 tahun yang menyatakan tujuan pembiayaan adalah untuk aktiviti pelaburan am dan modal pusingan SRC. Bayaran keuntungan akan dibuat setiap enam bulan bermula pada bulan ke-30 selepas tarikh pengeluaran. Keuntungan yang tidak dibayar akan dimodalkan dan ditambah kepada jumlah prinsipal pembiayaan. Terdapat empat syarat khas yang ditetapkan oleh KWAP iaitu:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Sebarang perubahan kepada pemilikan saham SRC tidak dibenarkan di mana 1MDB hendaklah mengekalkan pemilikan 100% saham SRC; b. SRC hendaklah memaklumkan kepada KWAP sebelum menerima sebarang kemudahan pinjaman/pembiayaan daripada pihak lain; b. SRC hendaklah mengemukakan Penyata Kewangan Tahunan diaudit dalam tempoh 180 hari dari tarikh akhir tahun kewangan; dan d. SRC hendaklah mengemukakan laporan kemajuan suku tahunan mengenai kedudukan semasa dan prestasi aktiviti pelaburan dan perniagaan SRC. 	A13, m/s 8, b 6-30
<p>Pada 26 Ogos 2011, SRC telah bersetuju menerima tawaran kemudahan pembiayaan melalui Facility Agreement yang telah ditandatangani antara KWAP dan SRC. Seterusnya, KWAP telah menyalurkan pembiayaan berjumlah RM2 bilion pada 29 Ogos 2011.</p>	A13, m/s 8, b 6-30
<p>Pembiayaan Tambahan RM2 bilion Pada 9 Januari 2012, SRC telah memohon kepada Pengurus Lembaga Penasihat 1MDB bagi mendapatkan pembiayaan tambahan sejumlah RM1.95 bilion yang terdiri RM650 juta dalam bentuk geran Kerajaan dan RM1.35 bilion pinjaman yang dijamin</p>	A13, m/s 8, b 6-30

<p>oleh Kerajaan. Bagaimanapun, pada 2 Februari 2012, Kementerian Kewangan memutuskan supaya peruntukan geran tidak disediakan sebaliknya kesemua keperluan diberikan dalam bentuk jaminan pinjaman RM2 bilion, Pembiayaan tambahan diperlukan kerana pembiayaan sedia ada sejumlah RM2 bilion tidak mencukupi bagi menampung keperluan modal kerja SRC.</p>	
<p>Pada 8 Februari 2012, Jemaah Menteri bersetuju untuk memberi jaminan Kerajaan terhadap pembiayaan tambahan sejumlah RM2 bilion kepada SRC dengan termasuk yang sama dengan pembiayaan pertama. Selepas keputusan Jemaah Menteri meluluskan pemberian jaminan Kerajaan, SRC telah dipindah milik daripada 1MDB kepada MKD.</p>	A12, m/s 11, b 30-35
<p>A13 sahkan pembiayaan kedua ini ada dibentangkan secara terperinci kepada BOD SRC tetapi A13 sahkan ianya diluluskan oleh BOD sepertimana yang dinyatakan dalam DCR bertarikh 17/02/2012.</p>	
<p>PENGLIBATAN MAYBANK & MAYBANK INVESTMENT BANKING DENGAN 1MDB</p>	
<p>1. Projek Shangri-La</p> <p>September 2010, A3 membentangkan kertas pelan perniagaan & juga strategi perniagaan (D13) yang disediakan oleh MIB kepada pihak 1MDB, Shahrol Azral (-), Vincent Koh (A2), Cassie Tang (-) dan Nik Faisal (A12) selepas MIB dan 1MDB menandatangani surat mandate yang mana MIB dan pasukan, Ranita Abdullah (-), Loh Tzu Anne (-), Nazim Noor (-), Updesh Dillon (-), tan Qi Zhen (-) dan Chin Ming Deng (-) telah dilantik untuk memberikan khidmat nasihat kepada 1MDB bagi menjalankan perniagaan melibatkan sumber mineral dalam skala besar. Biaya yang dikenakan oleh MIB bagi khidmat nasihat 'Projek Shangri-La' ini kepada 1MDB adalah RM 800,000.00 (D13) yang mana perlantikan dan pembayaran bil ini diminti di dalam minit mesyuarat 1MDB. Bil yang dikeluarkan oleh MIB dan bayaran untuk bil khidmat nasihat "strategic advisory" telah dibayar oleh 1MDB kepada akaun Bina Fikir Sdn Bhd. A3 dapatkan template untuk surat mandate (D13) daripada Bahagian Perundungan MIB yang diketuai oleh A11 sebagai Head of Legal, MIB sebelum dihantar ke klien dan minta Bahagian Perundungan untuk semak termasuk syarat D13. Projek Shangri-La tidak melibatkan Bahagian Perundungan MBB dan hanya kepada A11. Selain hanya YDS 2 memberikan restu kepada A3 untuk meneruskan projek Shangri-La.</p>	A3, m/s 3, b11-24 A13, m/s 8, b11-16 A2, m/s 5, b10-14

2. Projek Pronto	<p>A3 hadir dalam perbincangan Project Pronto yang dihadiri antara MIB, YDS 2 & Lee Jiann Liang (-), 1MDB, dan wakil Goldman Sachs iaitu Tim Leissner (-) adalah turut hadir manakala wakil daripada MIB adalah Tengku Dato' Zafrul dan Lee Jiann Liang. Project Pronto adalah cadangan 1MDB untuk mengambil alih sebuah syarikat luar negara yang bernama Polo Resources Limited yang tersenarai di pasaran saham AIM, UK dan Caledon Resources Limited dan GCM Resources Limited yang berkaitan dengan lombong batu arang. Goldman Sachs adalah penasihat ataupun investment bank kepada 1MDB untuk cadangan 1MDB ini dan tidak sudi untuk berkongsi peranan tersebut dengan MIB dan hanya ingin dapatkan khidmat MIB ataupun MBB bagi membiayai pengambil-alihan tersebut. MIB tidak meneruskan urusniaga dengan 1MDB berhubung Project Pronto ini disebabkan risiko yang ditanggung oleh MIB adalah lebih tinggi daripada pulangan yang boleh didapatkan (D14)</p>	A3, ms 17, b7-10 A3, m/s 9-10, b31, 1-2 A3, m/s 8, b12-21
3. Projek TURIN [TANJONG ENERGY HOLDING SDN BHD (TEHSB)]	<p>Michael Oh (Head Of Debt Capital Market) (A1) & Vincent Koh (A2) hadir ke perjumpaan mesyuarat bersama group MIB, 1MDB team and Economic Planning Unit Team (EPU) apabila wakil dari PMO Dato Azlin Alias (-) maklumkan kepada Dato Sharol Halmi (1MDB CEO) (A13) ketika itu untuk perjumpaan bersama group MIB, 1MDB team and Economic Planning Unit Team (EPU). Dihadiri oleh Tan Sri Abd Wahid Omar (Maybank Group Berhad CEO)(-), A1, Tengku Zafrul (CEO MIB) (YDS 2), Dato Sharol (CEO 1MDB)(-), Jerome Lee (Investment 1MDB)(-), Terence Geh (Finance 1MDB)(-), dan Jasmine Loo (Legal 1MDB)(-). Bagi EPU, Tan Sri Nor Mohamed Yakcop, Menteri di JPM (-) & Dato Azlin Alias (wakil PMO). Tan Sri Nor Mohamed Yakcop (-) beritahu MIB untuk bekerjasama dgn 1MDB bagi pengambilalihan TEHSB dan perkara ini telah diluluskan oleh Perdana Menteri (DS Najib) (-). Tan Sri Nor Mohamed Yakcop (-) juga sebutkan perkara ini perlu diselesaikan secepat mungkin. A2 ingat sebelum mesyuarat bermula, Tan Sri Nor Mohamed Yakcop (-), Tan Sri Abd Wahid Omar (Maybank Group Berhad CEO)(-), A13, ada mengadakan pra-mesyuarat secara peribadi antara mereka selama 10-15 minit.</p>	A2, m/s 6, b1-30 A1, m/s 4, b16-30 A2, m/s 7, b1-3
A1 hadir ke mesyuarat tersebut bersama YDS 2 daripada pihak MIB dan berperanan sebagai (arranger) bagi pinjaman yang berjumlah yang besar (D20). Projek ini menurut A2 , adalah satu-satunya projek melibatkan MIB yang menjadi pemberi fasiliti pinjaman bagi tujuan pengambilalihan TEHSB. Jumlah fasiliti pinjaman yang disediakan kepada 1MDB Energy Sdn Bhd (Peminjam) adalah	A1,m/s 4, b29-30 A2, m/s 5, 16-24 A1, m/s 19, b14-15	

<p>sebanyak RM6.17 billion yang mana RHB Bank juga turut serta memberikan pinjaman ini (D16)(D17). Pinjaman yang diterima adalah bertujuan untuk mengambilalih TEHSB dan anak-anak syarikatnya. Seterusnya dengan pengambilalihan ini, share capital akan dimiliki oleh anak syarikat 1MDB iaitu 1MDB Energy Sdn Bhd (D16). A1 telah tandatangani perjanjian antara 1MDB iaitu Shahrol Azral Ibrahim Halmi, CEO 1MDB (-) dan pihak Maybank IB berkenaan IMDB berikan jaminan korporat (corporate guarantee) untuk pinjaman RM6.17 Billion (D29) dan akan memastikan pembayaran penuh pinjaman mengikut masa yang telah ditetapkan (D19).</p>	
<p>Setelah mendapat segala maklumat yang diperlukan, A1 bersama pasukannya yang terdiri daripada Pn. Nurul Asyikin (-) bersama Tengku Ariff Azhar Bin Tengku Mohamed (A7) dan termasuk juga dengan pihak Corporate Banking, Maybank diketuai oleh Pn. Nur Zalila sebagai Pengarah (-) dan En. Wan Shahrizal sebagai Associate Director (-), akan sediakan "Loose Paper For GMCC" sebelum dokumen ini dibentangkan ke GMCC seminggu lebih awal, working team A1 akan menghantar dokumen ini kepada pihak Credit Risk Management untuk mendapatkan pendapat mereka berhubung dengan fasiliti pinjaman tersebut.</p>	A7, m/s 6, b1-5
<p>A1 bentangkan kertas kerja (loose paper) pengambilalihan TESHB oleh 1MDB Energy di Mesyuarat GMCC pada 7 Mac 2012 (D8) (D24). Dalam mesyuarat GMCC, ahli jawatankuasa yang terlibat terdiri daripada Chief Financial Officer (CFO) sebagai Pengerusi GMCC, Chief Risk Officer (CRO), Head of Corporate Banking dan beberapa pegawai lain yang terlibat. Pihak Maybank setuju untuk bagi pinjaman sebanyak 4.17 billion dan 2.0 billion oleh RHB (loan period: 18+6 bulan). YDS 2 merupakan salah seorang ahli mesyuarat (GMCC) namun tidak hadir, A6 telah mencatit D8 ini. A11 sahkan D24 telah dibentangkan secara kolaborasi antara Debt Capital Market MIB dan Corporate Banking iaitu Pn Zalila (-), En Wan Shahrizal (-), A1 dan A7 dan telah diluluskan peringkat GMCC, dan dibentangkan ke CRC untuk di review.</p>	A5, m/s 7, b8-14 m/s 14, b22-26 A1, m/s 6, b26-29
<p>A1 juga telah bentangkan (D24) ke Mesyuarat Credit Review Committee (CRC) (D9) pada waktu petang hari yang sama untuk kelulusan dan dibentangkan sekali lagi pada mesyuarat CRC kerana jumlah pinjaman melebihi RM1 Billion. YDS 2 tidak hadir ketika mesyuarat ini. D9 ini hanyalah untuk mendapatkan keputusan tanpa bantahan. A6 minitkan D9 "That CRC has no objection to the GMCC's decision at its meeting on 07.03.2012".</p>	A1, m/s 11, b10-19 A7, m/s 5, b30-35

RAHSIA

<p>Pada 12 Mac 2012, Mesyuarat BOD Maybank (D10) luluskan pinjaman pengambilalihan TEHSB. YDS 2 & team MIB telah hadir dan D24 dibentangkan oleh A1 (D10). Mesyuarat bincang perkara berkaitan Fresh Bridging Loan (BL) RM4.17 billion. YDS 2 bersama team berada di dalam mesyuarat sehingga mendapat keputusan dari pihak board dan telah mengesahkan bahawa tiada bantahan terhadap keputusan GMCC dan CRC. YDS 1 hadir di dalam mesyuarat ini bertindak sebagai Company Secretary dan mencatit & menandatangani D10 dan mempunyai pengetahuan berkenaan pembentangan yang dibuat.</p>	A1, m/s 14, b20-30
<p>ISU KETIDAKMAMPUAN 1MDB UNTUK MELANGSAIKAN PINJAMAN TERM LOAN 2ND TRANCHE YANG BERJUMLAH RM2 BILLION</p> <p>Pengerusi dan Chief Executive Officer ("CEO") MBB iaitu Datuk Seri Abdul Farid bin Alias ("Farid Alias") (-) telah mengarahkan A1 melalui emel (D39) untuk berhubung dengan Mr. Cheng (-) iaitu Pengarah MBB dan juga seorang peguam daripada firma guaman Skrine dalam persediaan bagi perlantikan peguam luar untuk kes guaman yang dianggarkan mungkin berlaku berhubung pinjaman 2nd tranche yang berjumlah RM2 billion kepada 1MDB. Ini adalah kerana hasil daripada komunikasi antara MBB dengan 1MDB dan TEHSB, pihak dalaman MBB berpandangan bahawa kedua-dua 1MDB dan TEHSB seolah-olah cuba melengahkan bayaran balik. Oleh itu, besar kemungkinan tindakan undang-undang perlu diambil untuk MBB mendapatkan balik wang RM2 billion yang dipinjamkan itu.</p>	A1, m/s 31, b12-39
<p>Selain itu, Farid Alias (-) turut mengarahkan bahawa YDS 1 selaku peguam umum (General Counsel) MBB perlu dirujuk sebelum setiap langkah diambil oleh pihak MBB. Pada peringkat awal urusniaga antara MBB dan 1MDB YDS 1 selaku General Counsel adalah tidak terlibat, namun pada ketika ini, disebabkan ia melibatkan MBB secara langsung kerana dianggarkan MBB perlu mangambil tindakan undang-undang untuk mendapatkan balik pinjaman RM2 billion, maka YDS 1 perlu dirujuk.</p>	A1, m/s 32, b18-21
<p>YDS 1 dalam emel kedua (D35) telah tawar diri untuk bantu A1 berhubung dengan Mr. Cheng (-) dalam persediaan bagi perlantikan peguam luar untuk kes guaman yang dianggarkan mungkin berlaku melibatkan 1MDB dan TEHSB.</p>	A1, m/s 34, b1-8
<p>Dalam emel ketiga (D36) YDS 1 memberi maklum balas kepada A1 selepas berbincang dengan Mr. Cheng (-) dan Mr Cheng (-) berpendapat bahawa peguam luar yang akan mewakili MBB dalam tindakan undang-undang yang akan diambil ke atas 1MDB patut dilantik secepat mungkin. YDS 1 juga maklumkan Mr. Cheng (-)</p>	A6, m/s 32-34, b11-30, 1-30, 1-30 A1, m/s 35, b13-25

<p>bahawa YDS 1 tiada masalah dengan Ramesh (-) daripada Anan Sundra & Low yang mana Mr. Cheng (-) akan bertanya dengan peguam lain tentang Ramesh.</p>	
<p>Unit Corporate Banking, Nur Zalila (-) dan Wan Shahrizal (-) menyediakan memo (D37) kepada GMCC dan CRC. A1 hadir dalam pembentangan unit Nur Zalila (-) kepada GMCC dan CRC. A6 yang mencatit minit bagi minit mesyuarat GMCC bertarikh 10 Februari 2015 (D41) dan mesyuarat CRC pada tarikh yang sama (D42). Perkara 1.2 di D37 Facility Agent iaitu pihak MIB telah memberitahu peminjam iaitu 1MDB bahawa para pemberi pinjam akan mengumumkan "Event of Default" pada 18 February 2015 ke atas 1MDB sekiranya pembayaran balik sebanyak RM2 billion masih tidak dibuat. Sehubungan dengan itu, 1MDB melalui surat D40 kepada MIB telah memohon untuk dibenarkan untuk membuat pinjaman lanjutan sebanyak RM2 billion; mengetepikan keperluan untuk membuat pembayaran dahuluan menggunakan hasil daripada IPO sebanyak RM3 billion atau 75% daripada hasil yang diraih, mana-mana yang lebih tinggi; dan mengetepikan keperluan untuk menyalurkan hasil yang diraih melalui IPO ke akaun yang boleh dikawal oleh MBB.</p>	<p>A6, m/s 32-34, b11-30, 1-30, 1-30 A1, m/s 36, b10-35</p>
<p>A6 mencatit minit bagi D42 & mesyuarat tersebut maklum tentang keputusan mesyuarat D42 yang bersetuju dengan recommendation daripada Corporate Banking. Mesyuarat D42 nyatakan ianya tiada halangan sepetimana yang diputuskan oleh GMCC. Walaubagaimana pun, proposal D37 perlu di hantar ke Board untuk pengesahan. Kelulusan telah diminta untuk membentarkan 1MDB untuk membuat pinjaman lanjutan sebanyak RM2 billion dan melalui emel (D38) yang dihantar oleh Tunku Shamsul Malli Safwa Zailina (-) bagi pihak YDS 1 iaitu Setiausaha Syarikat MBB untuk maklumkan Farid Alias (-) bahawa kelulusan Lembaga Pengarah tengah diminta bagi cadangan 1MDB serta pengubahan terma pinjaman antara MBB dengan 1MDB. YDS 1 sendiri telah minta kelulusan Lembaga Pengarah melalui Circular Resolution dengan surat Maybank (D43) yang dilampirkan dalam (D38). Selepas Lembaga Pengarah meluluskan cadangan GMCC (D41) yang telah di-endorse oleh CRC (D42) MBB ini, pasukan A1 iaitu Facility Agent perlu dapatkan keputusan bank lain yang turut serta dalam syndicated loan untuk perkara yang sama sebelum maklumkan kepada peminjam iaitu 1MDB.</p>	<p>A1, m/s 49, b1-11, b19-22 A18, m/s 2, b23-30</p>
<p>4. PUTRA PERDANA DEVELOPMENT SDN BHD ("PPD") A1 sahkan pihak Maybank Investment Bank Berhad ("MIB") pernah berurus dengan syarikat Putra Perdana Development Sdn Bhd ("PPD"). Dato' Rosman Bin</p>	<p>A1, m/s 41, b23-26</p>

<p>Abdullah, Pengarah Urusan Putrajaya Berhad (A18) sahkan PPD merupakan anak syarikat kepada Putrajaya Perdana Berhad ("PPB") dari 2012 selain dari Putra Perdana Construction S/B (PPC) yang kini dikenali sebagai Orange Beam Construction (Since 2012) dan juga telah lama mempunyai hubungan komersial dengan Maybank. Bagi syarikat Permai Binaraya S/B, A18 telah membuat keputusan untuk menutup syarikat tersebut memandangkan tiada operasi yang pernah dijalankan syarikat tersebut. Syarikat merupakan syarikat yang dibuka oleh Jerome (-) atas arahan Jho Low (-) bagi tujuan pemindahan dana daripada SRC.</p>	A18, m/s 7, b10-14 D110
<p>Hubungan komersial antara MBB dan PPD tersebut adalah pinjaman daripada MBB kepada PPD yang berjumlah RM140 juta pada tahun 2014 dengan jangka 5 tahun dan MIB merupakan pengatur (arranger) untuk pinjaman tersebut dan A1 yang bertanggungjawab mengendalikan urusan tersebut bagi pihak MIB & Jerome Lee, Pengarah Eksekutif dalam syarikat PPD (-) yang berurusan dengan A1 bagi pinjaman ini oleh PPD sekitar Jun 2014 dan A1 mengenali Jerome (-) melalui penglibatan Jerome (-) dalam urusan 1MDB -Powertek</p>	A18, m/s 7, b10-14
<p>Jerome Lee (-) beritahu A1 bahawa pinjaman yang ingin dipohon oleh PPD adalah berjumlah RM140 juta untuk membiayai sebahagian daripada nilai pembelian 37.5% saham syarikat Iskandar (Holdings) Company Ltd ("IHC") daripada Unity Capital Partners (Cayman) Ltd yang dinilai pada RM240 juta dan A18 sahkan yang mana pinjaman (D110) adalah RM 140 juta dan RM 100 juta adalah duit syarikat. IHC memiliki 60% saham syarikat Global Capital Development Sdn Bhd yang memegang hak pajakan ke atas lebih kurang 13.9 juta kaki persegi tanah di Medini Iskandar, Johor.</p>	A6, m/s 61, b9-12 A1, m/s 41, b1-9 D102 D110
<p>A6 sediakan kelulusan D110 tersebut secara Circular Resolution (D102) bertarikh 24 Jun 2014 melalui emel kerana menurut A1 ia adalah mustahak memandangkan pihak PPD ingin mendapatkan kepastian bahawa pihak MBB akan membantu pembiayaan pembelian saham IHC disebabkan pihak PPD kena bayar baki RM140 juta tersebut dalam 90 hari selepas perjanjian jual beli saham dimeterai pada 1 April 2014.</p>	A6, m/s 62, b4-9, b15-24
<p>A6 sediakan D102 berdasarkan hasil keputusan dari tiap-tiap committee members. Proposal daripada pasukan A1 bersama V Saraswathy AP Vaduarajan (-), Caroline Teoh(-), dan Tan Pek Koon(-) dari Investment Banking dibawah Global Whosale Banking untuk membuat Circular Resolution (CR) harus mendapat kebenaran</p>	A1, m/s 41, b6-9, b17-24 A6, m/s 63, b1-5

RAHSIA

daripada Chairman GMCC iaitu Mohamed Rafique Merican B Mohd. (-) Setelah kebenaran diterima, pasukan **A1** perlu memberi bukti kebenaran yang telah diterima kepada **A6** dan pasukan (Credit Secretariat) untuk menghantar CR bagi proposal ini. **A6** dan pasukan akan meminta pasukan **A1** untuk mengisi maklumat di dalam template untuk Credit Secretariat gunakan dalam menghantar **D102** melalui emel. **D102** dihantar kepada Committee Members melalui emel kerana urgency untuk mendapatkan keputusan muktamad dari pihak bank sebelum tarikh luput. **A6** telah megesahkan keputusan **D102** selaku Secretary to the GMCC. Kemudian, **A6** akan menghantar keputusan **D102** kepada pasukan **A1** untuk tindakan mereka selanjutnya. **YDS 1** adalah General Counsel & Co Sec semasa dibuat oleh PPD kepada Maybank pada tahun 2014 dan **YDS 1** akan mengambil maklum setelah pemakluman atau pelaporan dibuat oleh **A6**.

A1 sahkan kelulusan secara **D102** melalui emel bukan perkara yang luar biasa. Hanya kelulusan GMCC yang diperlukan untuk pinjaman ini kerana tidak melebihi RM 1 billion. **D110** juga dijamin oleh PPB menggunakan jaminan korporat (Corporate Guarantee) dimana PPB telah menjadi penjamin kepada PPD untuk pinjaman berkenaan.

A1, m/s 41, b18-24

A1 yang telah memilih Albar & Partners (-), peguam luar yang dilantik untuk menguruskan dokumen bagi pinjaman ini yang menyediakan **D110**. Albar & Partners (-) telah meneliti dokumen untuk memastikan semua syarat awal dipenuhi, Albar & Partners (-) telah memberi nasihat bahawa pinjaman tersebut boleh dilepaskan. Credit Admin Center telah melepaskan wang pinjaman tersebut setelah meneliti dokumen yang dikemukakan sekali lagi. Untuk **D110** ini, wang pinjaman yang dilepaskan adalah untuk membayar balik (reimburse) PPD kerana PPD sudah pun membuat bayaran kepada Unity Capital Partners (Cayman) Ltd pada sekitar bulan Julai atau Ogos 2014. Bahagian Perundungan Kumpulan Maybank yang menguruskan perlantikan panel firma peguam. Orang yang bertanggungjawab pada ketika itu ialah **A5**, Head, Group Legal, Community Financial Services & Corporate Functions sehingga sekarang dan akan melapor kepada **YDS 1 (D7)**

A1, m/s 43, b9-21

4.1 PERJANJIAN "TURNKEY CONSTRUCTION SOLUTION SERVICES" DI ANTARA PUTRA PERDANA CONSTRUCTION SDN BHD DAN GANDINGAN MENTARI SDN BHD

A18 sahkan perjanjian (**D112**) ini adalah untuk menutup money trail bagi transaksi pemindahan wang dari SRC ke PPC sebanyak RM 170 juta yang dibuat dalam 3 fasa

A18, m/s 4-5, b20-25, 1-5
D112

iaitu 8/7/2014 RM 35juta, 14/7/2014 RM 105 juta dan 8/8/2014 RM 30 juta. A18 dimaklumkan & diberikan sendiri oleh Jho Low (-) di Saujana Subang yang kemasukan wang sebanyak RM 170 juta dari SRC ke PPC adalah kononya sebagai bayaran wang pendahuluan untuk kontrak yang akan ditandatangani kelak untuk Turnkey Construction Solution Services yang mana kontrak ini tidak wujud dan diadakan untuk menutup money trial pemindahan wang dari SRC ke PPC dan seterusnya ke AMPPRIVATE.

3. **ILASAN**

3.1 **ANALISA KEWANGAN YDS 1**

3.1.1 Antara akaun yang menjadi fokus utama siasatan adalah melibatkan akaun milik **YDS1** dimana akaun yang dikenalpasti sebagai akaun penerimaan gaji dan bonus daripada kumpulan Maybank adalah akaun semasa Maybank no acc 564016720433. Akaun ini dibuka pada 24-12-2005 sebaik sahaja **YDS 1** memulakan tugas di kumpulan Maybank. Status akaun ini pada masa kini adalah masih aktif dan berbaki RM551,571.86. Akaun simpanan tetap (Fixed Deposit) Maybank bermombor 201012011258 milik **YDS 1** pula dibuka pada 10-07-2015 dan masih berstatus aktif dan sudah tidak mempunyai sebarang baki. Akaun FD ini telah dilaporkan di dalam pelaporan CTR oleh pihak Maybank Cawangan ekoran daripada kemasukan wang berjumlah RM50,000 daripada akaun semasa Maybank no acc 564016720433 milik YDS 1 juga kedalam akaun Simpanan Tetap (FD) ini. **YDS 1** turut memiliki satu akaun pinjaman (Loans Account) bermombor 464016935492 yang dibuka pada 30-10-2012 berstatus aktif dan masih mempunyai baki pinjaman berjumlah RM124,463.89. **YDS 1** juga dikesan memiliki dua akaun di Maybank Investment dengan satu daripadanya adalah akaun trading bermombor AD049361 yang dibuka pada 26-03-2014 berstatus masih aktif dan tidak mempunyai baki manakala satu lagi akaun bermombor 098-001-057333650 adalah jenis trading dibuka pada tarikh yang sama dan berstatus dormant. Akaun Public Mutual juga merekodkan bahawa **YDS 1** ada membuka tiga akaun berasingan. Akaun bermombor 046896092 dibuka pada 22-1-2016 berstatus aktif dan mempunyai baki terakhir RM59,721.98. Akaun bermombor 046246364 dibuka pada 29-10-2015 berstatus aktif dan mempunyai baki terakhir RM1,193.29. Akaun bermombor 015124920 pula dibuka pada 29-10-2010 berstatus aktif dan mempunyai baki terakhir RM165,660.94.

3.1.2 Bagi akaun isteri **YDS 1** pula didapati bahawa isteri **YDS 1** ada membuka akaun semasa di Affin Bank Berhad cawangan Central bermombor 100020016819 pada tarikh 13-04-2000 dengan akaun berstatus aktif berbaki terkini berjumlah RM191,677.19. Isteri **YDS 1** juga

turut memiliki satu akaun insurans Alliance Life bernombor 0000158221 yang dibuka pada 24-03-2005 tetapi telah ditutup.

- 3.1.3 Anak kepada **YDS 1** iaitu Muhammad Harith Bin Mohd Nazlan(-) turut memiliki akaun simpanan Maybank Islamic Berhad bernombor 162218823796 yang dibuka pada 28/10/2021 masih berstatus aktif dan berbaki RM107.78 dan juga akaun simpanan CIMB Bank bernombor 7601560568 dibuka pada 13-08-2013 telah dormant dengan baki terakhir berjumlah RM10,282.90. Anak kepada **YDS 1** iaitu Irdina Binti Mohd Nazlan turut memiliki akaun simpanan akaun simpanan CIMB Bank bernombor 7624997019 dibuka pada 20-06-2018 berstatus masih aktif dengan baki terakhir berjumlah RM32,684.93.
- 3.1.4 Suruhanjaya ini juga sedang mendapati beberapa akaun **YDS 1** mempunyai 14 akaun terdiri daripada 12 akaun Maybank dan 2 akaun CIMB. Daripada 14 akaun, 8 akaun telah ditutup manakala baki 6 akaun masih aktif dan masih digunakan. Daripada 6 akaun Maybank yang masih aktif, terdapat 2 akaun kad kredit yang mempunyai baki RM0.00, 2 akaun FD mempunyai baki RM0.00, 1 akaun loan berjumlah RM124,463.89 dan 1 akaun semasa mempunyai baki RM551,571.86.
- 3.1.5 Akaun-akaun **YDS 1** yang ditutup selepas pada tahun 2010-2015 yang didapati meragukan dan tahun-tahun tersebut adalah merupakan material time bagi perihal siasatan. Tindakan memohon dokumen sokongan daripada pihak bank telah dibuat dan pihak Suruhanjaya mendapati bagi akaun CIMB 7001636678 (**D113**) dan 7007822504 (**D114**) milik **YDS 1** didapati mempunyai transaksi masuk kurang RM3,500 sebanyak 4 kali sahaja yang dilaporkan sebelum akaun ditutup pada 2015 dan 2018 manakala bagi akaun Maybank 164017170458 (**D115**) milik **YDS 1** didapati mempunyai transaksi masuk kurang RM1,000 dan mempunyai baki akhir RM886.28 sebelum akaun ditutup pada 2014 manakala bagi akaun 164017148744 (**D116**) dan 164017148738 (**D117**) tiada transaksi kemasukan setahun sebelum akaun ditutup pada 2009.
- 3.1.6 Hasil daripada analisa kewangan yang telah dijalankan, terdapat penemuan tiga transaksi yang meragukan di dalam akaun milik **YDS 1** yang digunakan sebagai akaun penerimaan gaji dan bonus, iaitu kemasukan wang melalui cheque deposit Maybank berjumlah keseluruhan RM314,050.35 pada tahun 2012 dan juga 2015. Satu perintah bagi mendapatkan butiran maklumat cheque tersebut telah dikeluarkan kepada pihak Maybank pada 24/04/2022 bagi tujuan melengkapkan siasatan. Perintah bagi mendapatkan maklumat akaun dan baki terkini bagi akaun-akaun lain termasuk Tabung Haji, Permodalan

RAHSIA

Nasional Berhad dan juga Bursa Malaysia telah dikeluarkan pada 22/04/2022. Kesemua maklumat penuh akaun-akaun milik **YDS 1** dan juga keluarga adalah diperlukan bagi memastikan bahawa siasatan analisa kewangan ini dapat dilengkapkan.

3.2 ANALISA KEWANGAN TERHADAP ANALISA PINDAHAN DAN PENGELOUARAN WANG SRC

- 3.2.1 Hasil dapatan analisa kewangan mendapati pertuduhan ke atas Dato Sri Mohd. Najib Abd. Razak (YAB DATO' SRI MOHD NAJIB) berhubung penerimaan dana Kumpulan Wang Amanah Persaraan (KWAP) sebanyak RM 42 juta daripada syarikat SRC International Sdn. Bhd. (SRC), sebenarnya dana tersebut bukanlah dari pinjaman KWAP secara langsung tetapi wang tersebut adalah hasil bayaran balik dari pembiayaan Free Commodity Murabahah Term Financing-i (CMTF-i) berjumlah RM140 juta yang diperolehi secara pinjaman oleh Putra Perdana Development SB (PPD) daripada Maybank Islamic Berhad pada 11/12/2014 yang mana telah dipindahkan kepada Putra Perdana Construction SB (PPC) pada 12/12/14 dan seterusnya dipindahkan ke akaun SRC bernombor 211-202-201065-0 - **D103,D104**
- 3.2.2 **A18** dalam nota prosiding bertarikh 26 Februari 2020, berkenaan **D112** buat adalah untuk menggunakan wang RM170 juta daripada SRC dan di perkara 1622 di **D111, A18** mengesahkan berkenaan Jho Low (-) "Subsequent to my arrest and remand, and now having what seems to be a clear picture of what happened in the RM170M transfers episode, I would describe him as a highly smooth and effective scammer in so far as these transactions are concerned." – **D111, m/s 287, perkara 1622**
- 3.2.3 Berdasarkan analisa kewangan (**D101**) terdapatnya 3 transaksi pindahan dan pengeluaran wang dari Akaun Semasa SRC bernombor 211-202-201065-0 .(**D103,D104**) di AmIslamic Bank Berhad, Jalan Raja Chulan, Kuala Lumpur kepada PPC (Akaun Maybank bernombor 014011327183) bagi tempoh di antara 8/7/2014 hingga 8/8/2014 melibatkan wang berjumlah RM170 juta dan kemudiannya wang tersebut dipindahkan kepada PPD pada 14/7/14 (RM105 juta) dan 11/8/14 (RM30 juta) iaitu jumlah keseluruhan RM135 juta dan ke syarikat Permai Binaraya SB pada 8/7/14 berjumlah RM 34.99 juta.
- 3.2.4 Pada 14/7/14 dan 11/8/14, PPD telah memindahkan sebanyak RM140 juta yang diterimanya dari PPC (RM135 juta) dan wang PPD yang ada (RM5 juta) ke akaun bank DLA Piper LLP (U) IOLA [DLA] di Citibank, New York, USA melalui 2 arahan Telegraphic Transfer (TT).
- 3.2.5 Sementara itu, syarikat Permai Binaraya SB telah memindahkan sebahagian dari wang yang diterima daripada SRC yang berjumlah RM27 juta (daripada RM 34.99 juta) ke dalam akaun YAB

RAHSIA

Dato' Sri Mohd Najib di AmIslamic Bank Berhad, Jalan Raja Chulan, Kuala Lumpur pada 8/7/2014 lait u akaun Amprivate Banking-1MY bennombor 211-202-201188-0. Pada tarikh yang sama terdapat pindahan wang keluar berjumlah RM20 juta yang mana pecahannya sebanyak RM10 juta ke akaun 211-202-201190-6 dan RM10 juta ke akaun 211-202-201189-8 di mana kedua-duanya adalah milik YAB Dato' Sri Mohd Najib . Kemudian terdapat pindahan wang secara Debit Transfer berjumlah RM10j dan RM1j dari akaun 211-202-201189-8 ke akaun 211-202-201190-6 pada 8/7/2014 Baki akaun 11-202-201190-6 sebelum kemasukkan wang tersebut adalah RM486,237.76.

- 3.2.6 Berdasarkan semakan pada penyata bank AmPrivate Banking-MY bennombor 211-202-201190-6 terdapat pengeluaran seperti berikut:

No	Tarikh	Penerima	Jumlah (RM)
1	16/7/2014	NORIZAN BINTI KABSI	30,000.00
2	16/7/2014	HASSAN BIN JOHARI	50,000.00
3	18/7/2014	FARISA CONSULTANCY	100,000.00
4	18/7/2014	DATUK MEGAT ZULKARNAIN BIN OMAR DIN	25,000.00
5	18/7/2014	JAKER TRADING	5,000,000.00
6	21/7/2014	WARISAN RESEARCH PLT	1,000,000.00
7	12/7/2014	D'KHAIRAN SDN BHD	91,000.00
8	12/7/2014	BN (BANDAR TUN RAZAK)	170,000.00
9	12/7/2014	UMNO	1,500,000.00
10	14/7/2014	UMNO PULAU PINANG	1,000,000.00
11	15/7/2014	LIM SOON PENG	91,470.00
12	19/7/2014	ROMAN	655,000.00
13	21/7/2014	SOLAR SHINE	1,000,000.00
14	21/7/2014	YAYASAN AL-ABRAR	5,000,000.00
15	22/7/2014	JAKEL	272,540.00
16	25/7/2014	KA MOHAMD SHARIFF & CO	160,000.00
17	26/7/2014	UMNO	5,000,000.00
18	27/7/2014	ORB SOLUTION	2,000,000.00
19	26/8/2014	IBRAHIM BIN AWANG ISMAIL	30,000.00
20	3/9/2014	CENSE MEDIA SDN BHD	500,000.00
21	3/9/2014	CENTRE FOR STRATEGIC ENGAGEMENT SDN BHD	300,000.00
TOTAL			23,975,010.00

RAHSIA

3.2.7 Pada 12/12/2014, sejumlah RM140 juta dikembalikan semula kepada SRC oleh PPD melalui satu pindahan wang secara 'one lump-sum' kepada PPC yang menerima pindah wang sebanyak RM140 juta dari PPD pada tarikh yang sama di mana wang itu adalah hasil dari pembiayaan Free Commodity Murabahah Term Financing-i (CMTF-i) berjumlah RM140 juta yang diperolehi secara pinjaman oleh PPD daripada Maybank Islamic Berhad pada 11/12/2014.

3.2.8 Berdasarkan keterangan Dato' Suboh Yasin, bekas Pengarah SRC dan Gandingan Mentari Sdn Bhd (**GMSB**) (**A19**), Selepas SRC menerima RM140 juta dari PPC pada 12/12/2014, SRC memindahkan pula sejumlah RM20 juta secara langsung (direct) kepada Ihsan Perdana SB (IPSB) pada 15/12/2014 dan terdapat pindahan wang dari SRC kepada IPSB adalah secara tidak langsung (indirect) iaitu melalui GMSB diantara 9/12/14 sehingga 9/4/15 secara 7 transaksi yang melibatkan jumlah keseluruhan bernilai RM122.7m. Kesemua transaksi SRC kepada GMSB adalah arahan daripada **A12** bagi Corporate Sosial Responsibility (CSR), iaitu bantuan mangsa banjir di pantai timur. **A19** tidak pasti kenapa wang tersebut disalurkan kepada IPSB melalui GMSB. – **A19, m/s 14, b1-9, m/s 6, b21-29**

Bil.	Tarikh	Dari SRC ke GMSB (RM)	Tarikh	Dari GMSB Kepada IPSB(RM)
1.	15/12/2014	20,000,000	-	
2.	24/12/2014	40,000,000	24/12/2014	40,000,000
3.	9/1/2015	39,700,000	9/1/2015	40,000,000
4.	5/2/2015	5,000,000	5/2/2015	5,000,000
5.	6/2/2015	5,000,000	6/2/2015	5,000,000
6.	13/2/2015	10,000,000	13/2/2015	10,000,000
7.	9/4/2015	3,000,000	9/4/2015	3,000,000
	Jumlah	122,700,000		103,000,000

3.2.9 Pada 26/12/14, IPSB juga telah memindahkan wang ke dalam akaun-akaun YAB Dato'Sri Mohd Najib bernombor 211-202-201190-6 sejumlah RM 5 juta dan ke akaun 211-202-201188-0 sejumlah RM27 juta. Pada 29/12/2014, terdapat pindahan wang dari akaun 211-202-201190-6 sejumlah RM5 juta ke akaun milik PPC dan perpindahan wang dari akaun 211-202-201188-0 sejumlah RM27 juta ke akaun milik Permai Binaraya SB pada hari yang sama. Kemudian pada 7/1/15 PPC telah memindahkan RM 3 juta ke akaun milik Permai Binaraya SB. Pada 7/1/2015, Permai Binaraya SB telah memindahkan RM 30 juta kepada akaun milik SRC.

RAHSIA

3.2.10 Pada 10/2/15, IPSB juga ada memindahkan RM 10 juta ke dalam akaun keakaun 211-202-201188-0 YAB Dato'Sri Mohd Najib dan keseluruhan wang tersebut dipindahkan ke akaun 211-202-201190-6 pada tarikh yang sama. Baki sebelum kemasukkan wang adalah RM-2,333,084.03. Berdasarkan semakan pada penyata bank AmPrivate Banking-MY bernombor 211-202-201190-6 terdapat pengeluaran seperti berikut:

No	Tarikh	Penerima	Jumlah (RM)
1	10/2/2015	YAB DATO'SRI MOHD NAJIB (2112022011898)	3,500,000.00
2	13/2/2015	LIM SOON PENG	238,914.00
3	17/2/2015	ABS TREND MASTER SB	100,000.00
4	17/2/2015	UPKO	1,000,000.00
5	17/2/2015	TRUSTEE RPTR	400,000.00
6	17/2/2015	SOLAR SHINE SB	1,000,000.00
7	17/2/2015	ASMADI BIN ABU TALIB	50,000.00
8	24/2/2015	MANISAH BT OTHMAN	13,800.00
9	25/2/2015	MOZ(M) SB	56,500.00
10	26/2/2015	UMNO PULAU PINANG	1,000,000.00
11	28/2/2015	SYADILAH ENT.	77,300.00
12	3/3/2015	UMNO JOHOR BAHRU	300,000.00
13	5/3/2015	UMNO SELANGOR	1,000,000.00
14	5/3/2015	DATO MOHD FATHMI	420,000.00
TOTAL			9,156,514.00

3.2.11 Pengeluaran wang bertarikh 10/2/2015 dari akaun 2112022011898 telah dipindahkan kepada Hafarizam berjumlah RM3,496,500.00.

3.2.12 Kesimpulan daptan dari hasil siasatan aliran wang SRC mendapati bahawa wang yang diterima oleh Dato' Sri Najib sebanyak RM 42 juta melalui 3 transaksi iaitu RM 5 juta (26/12/2014), RM 27 juta (26/12/2014) dan RM 10 juta (10/2/2015) sepertimana pertuduhan ke atasnya didapati wang tersebut telah dipindah keluar kepada entiti-entiti sepertimana dinyatakan di atas.

3.2.13 Sementara itu pada 8/7/2014 penerimaan RM27 juta adalah dari pinjaman KWAP dan tidak termasuk didalam pertuduhan. Wang tersebut wang tersebut telah dipindah keluar kepada entiti-entiti sepertimana dinyatakan di atas dan digunakan untuk pembayaran kredit kad milik Dato Sri Najib

4. DAPATAN SIASATAN

RAHSIA

- 4.1 Siasatan mendapati berdasarkan keterangan **A2 & A1, A2 & A1** hadir ke perjumpaan mesyuarat bersama group MIB, 1MDB team and Economic Planning Unit Team (EPU) apabila wakil dari PMO Dato Azlin Alias (-) maklumkan kepada **A13**, ketika itu untuk perjumpaan bersama group MIB, 1MDB team and Economic Planning Unit Team (EPU). Dihadiri oleh Tan Sri Abd Wahid Omar (Maybank Group Berhad CEO)(-), **A1**, Tengku Zafrul (CEO MIB) (**YDS 2**), **A13**, Jerome Lee (Investment 1MDB)(-), Terence Geh (Finance 1MDB)(-), dan Jasmine Loo (Legal 1MDB)(-). Bagi EPU, Tan Sri Nor Mohamed Yakcop, Menteri di JPM (-) & Dato Azlin Alias (wakil PMO). Tan Sri Nor Mohamed Yakcop (-) beritahu MIB untuk bekerjasama dgn 1MDB bagi pengambilalihan TEHSB dan perkara ini telah diluluskan oleh Perdana Menteri (DS Najib) (-). Tan Sri Nor Mohamed Yakcop (-) juga sebutkan perkara ini perlu diselesaikan secepat mungkin.
- 4.2 Berdasarkan keterangan **A1, YDS 1** mempunyai pengetahuan secara langsung berhubung pemberian pinjaman kepada 1MDB, dalam urusan pengambilalihan TEHSB & di mana **YDS 1** turut hadir dalam Special BOD Meeting bertarikh 12 Mac 2012 bagi kelulusan pinjaman pengambilalihan TEHSB bernilai RM4.17 billion–A1, m/s 14, b20-30. **YDS 1** juga, pada 5 Februari 2015 telah terlibat atas kapasiti General Counsel dalam memberi nasihat perundangan bagi isu ketidakmampuan 1MDB untuk melangsaikan pinjaman term loan 2nd tranche yang berjumlah RM2 billion. – **A1, m/s 32, b18-21**
- 4.3 Berdasarkan Nota Prosiding bertarikh 22/8/2019 (m/s 51-54) kes bernombor WA-45-2-07/2018, WA-45-3-07/2018, WA-45-5-08/2018, Pendakwa Raya v Dato' Sri Mohd Najib bin Hj Abd Razak, Rosli Husain (-) ada memberi keterangan bahawa pada April 2014, Putra Perdana Berhad (PPB) telah membeli saham sebanyak 37.5% di dalam Iskandar Holdings Co Ltd (IHCL) daripada Unity Capital sebanyak RM240 juta tunai. RM140 juta telah digunakan oleh PPD pada 11.8.2014 bagi harga belian acquisition. Pada Disember 2014, saham yang diperolehi bagi acquisition IHCL telah dijamin dengan fasiliti pinjaman sebanyak RM140juta daripada Maybank. Pada 12/12/2014, RM140juta ini telah disalurkan kepada SRC melalui PPC. **YDS 1** adalah hakim yang mendengar bagi perbicaraan ini dan fakta yang dideposkan semasa perbicaraan adalah berkenaan pinjaman Putra Perdana dan Maybank yang mana pencatit dan penyedia, Circular Resolution keputusan (**D102**) iaitu **A6** yang bertugas di bahagian Corporate Service and Legal Service & akan melapor kepada **YDS 1 (D2)**. **YDS 1** ketika memegang jawatan General Counsel And Group Company Secretary & YDS 1 akan mengambil maklum setelah pemakluman atau pelaporan dibuat oleh **A6 - A6, m/s 63, b1-5**
- 4.4 Berdasarkan alasan penghakiman **YDS 1** bagi kes Pendakwa Raya v Dato' Sri Mohd Najib bin Hj Abd Razak [2020] MLJU 1254 (**D111**), **YDS 1** ada meneliti keterangan saksi pembelaan, **A18** dan keterangan pegawai penyiasat bagi kes iaitu Rosli Bin Husain (-) di dalam **D111** dan secara langsung mempunyai pengetahuan berkenaan perihal perbicaraan yang berkaitan dengan Maybank ketika **YDS 1** menjadi General Counsel & Company Secretary di Maybank.

- 4.4.1 Perkara 765 di **D111, YDS 1** ada menilai secara terperinci aliran dana melalui Affin Bank dan Maybank, dan pendepositon semula wang yang sama ke akaun AmBank dan jumlah RM449,586.95 dikreditkan ke kad kredit Visa Platinum peribadi YAB DATO' SRI MOHD NAJIB dan RM2,833,147.21 kepada YAB DATO' SRI MOHD NAJIB. Kad Mastercard Platinum. Rekod perbankan juga menunjukkan bahawa akaun terlebih keluar YAB DATO' SRI MOHD NAJIB dikreditkan daripada aliran dana yang diperoleh daripada RM42 juta daripada SRC.
- 4.4.2 Pada perkara 1619 di **D111, YDS 1** telah menyatakan berkenaan keterangan saksi pembelaan **A18** yang juga saksi pembelaan mengenai arahan Jho Low, PPB mengeluarkan RM140 juta daripada kemudahan pembiayaan dengan Maybank dan yang sama telah dipindahkan ke SRC vide PPC pada 12 Disember 2014. Jho Low (-) menyatakan kepada **A18** bahawa perjanjian yang didakwa sedang dirundingkannya telah digugurkan dan RM170 juta itu akan dikembalikan kepada SRC. Pada 29 Disember 2014, RM27 juta dan RM5 juta telah diurusnagakan ke dalam PBSB dan PPC (mengikut arahan kepada Am-Islamic Bank bertarikh 24 Disember 2014 yang ditandatangani oleh YAB DATO' SRI MOHD NAJIB (-) dan Jho Low (-) turut mengarahkan supaya RM30 juta daripadanya dipindahkan kepada SRC vide PBSB pada 7 Januari 2015.
- 4.4.3 Pada perkara 1673 di **D111, YDS 1** ada menilai berkenaan keterangan pegawai penyiasat Rosli Hussain (-) yang telah memberi keterangan di bawah pemeriksaan balas bahawa RM140 juta yang dipindahkan ke SRC pada 12 Disember 2014 bukan diperoleh daripada pinjaman KWAP tetapi daripada pengeluaran pinjaman Maybank oleh PPB. **YDS 1** mendapati ini tidak relevan dengan fakta bahawa RM42 juta yang dimasukkan ke dalam dua akaun tertuduh itu berdasarkan keterangan datang daripada SRC. Sumber dana RM42 juta dalam SRC itu sendiri tidak menjadi perhatian terhadap pertuduhan terhadap tertuduh. RM42 juta itu adalah dana SRC walaupun benar ia datang dari pinjaman Maybank sebanyak RM4 bilion itu milik SRC walaupun ini adalah hasil daripada pembiayaan yang diambil oleh SRC daripada KWAP.
- 4.4.4 Pada perkara 1678 di **D111, YDS 1** meneliti sama ada Jho Low menyebabkan transaksi SRC dan GMSB untuk tujuan sendiri. Pada 11 Disember 2014, PPB mengeluarkan kemudahan pinjaman RM140 juta daripada Maybank (dijamin antara lain dengan caj ke atas saham dalam Iskandar Holdings yang diperoleh oleh PPB) dan RM140 juta itu akhirnya disalurkan semula kepada SRC melalui PPB pada 12 Disember 2014. Ini disahkan oleh **A18** sebagai transaksi yang dilakukan atas arahan Jho Low.

RAHSIA

4.5 Hasil dapatan siasatan keatas pindahan dana pengeluaran wang SRC mendapati wang RM 42juta yang diterima oleh Datuk Seri Najib (-) melibatkan kes SRC adalah tidak berpunca daripada sumber dana wang KWAP sebaliknya dana tersebut berpunca dari pinjaman Maybank yang dibuat oleh Perdana Putra Development Sdn Bhd sebanyak RM 140juta pada 11/12/2014 Wang terlibat telah dipindahkan kepada Putra Perdana Construction Sdn Bhd pada 12/12/14 yang kemudiannya dipindahkan kepada SRC pada hari yang sama sebanyak RM140juta – **D110**

4.5.1 Dapatan lanjut analisa mendapati wang RM140 juta yang diterima oleh SRC pada tarikh 12/12/14 digunakan oleh SRC bagi tujuan pemindahan ke akaun DS Najib sebanyak RM42juta melibatkan 3 transaksi iaitu pada tarikh 26/12/2014, 26/12/2014 dan 10/2/2015.

4.5.2 Hasil dapatan analisa mendapati berkaitan pertuduhan keatas DS Najib yang melibatkan syarikat SRC adalah bukan dari pinjaman KWAP sebaliknya adalah hasil dari pembiayaan Fre Commodity Murabahah Term Financing-i (CMTF-i) berjumlah RM140 juta yang diperolehi oleh Putra Perdana Development SB dari Maybank Islamic Berhad pada 11/12/2014 dan dipindahkan kepada Putra Perdana Construction SB pada 12/12/14 dan seterusnya dipindahkan ke akaun SRC.- **D100**

4.6 Dapatan siasatan lain, bekas pegawai bank Goldman Sachs, Tim Leissner (-) saksi utama dalam perbicaraan kes rasuah melibatkan bekas rakan sekerjanya, Roger Ng (-) di New York, Amerika Syarikat (AS) mendedahkan di dalam keterangannya bahawa pada Disember of 2012, Jerome Lee (-) ada menerima wang daripada bond deal 1MDB (Project Maximus) fasa Aabar-BVI melalui Capital Place Holdings ke dalam akaun atas namanya dan isterinya berjumlah USD1.7juta. Juga, aliran wang Affinity Equity yang berkaitan dengan akaun Jho- Low (-) kepada Jerome Lee sebanyak USD 1 juta pada 1 Julai 2013.

5. INTIPATI KESALAHAN DAN PENGARUH MULUSAN KES

5.1 Setelah meneliti rakaman percakapan **(A1)-(A19)**, hasil siasatan mendapati setakat ini tiada keterangan sama ada dari saksi atau dokumen yang menunjukkan bahawa **YDS 1** ada menerima rasuah daripada lain-lain individu sama ada daripada SRC atau 1MDB. Penglibatan **YDS 2** pula didapati hanya di peringkat awal sahaja memandangkan **YDS 2** adalah CEO Maybank Investment Berhad. Pembuktian kesalahan yang dilakukan oleh **YDS 1** adalah sukar.

5.2 Walaubagaimanapun, terdapat kesalahan di bawah **Seksyen 220 Kanun Keseksaaan** iaitu "Barang siapa yang memegang apa-apa jawatan yang diberi kepadanya kuasa undang-undang bagi menghukum orang supaya dibicarakan atau dikurung (Penjara) dengan cara tidak jujur atau jahat menghukum seseorang pada menjalankan kuasa tersebut, dengan mengetahui bahawa berbuat

RAHSIA

demikian itu adalah bertindak berlawanan dengan undang-undang, hendaklah diseksa dengan penjara selama tempoh yang boleh sampai tujuh tahun atau denda atau kedua-duanya.

5.3 Intipati kesalahan dibawah Seksyen 220 Kanun Keseksaan (Akta 574):-

5.4 Barang siapa yang memegang apa-apa jawatan yang diberi kepadanya kuasa undang undang

- i. Walaupun tiada keterangan memandangkan rakaman percakapan Suruhanjaya Kehakiman belum diambil tetapi **YDS 1** jelas adalah penjawat awam memandangkan **YDS 1** adalah Hakim Mahkamah Tinggi Malaya dan tafsiran di bawah Seksyen 21 Kanun Keseksaan (**D118**) berkenaan penjawat awam juga ada menggariskan di bawah subsekyen (c) sebagai "tiap-tiap hakim".
- ii. **YDS 1** adalah Hakim yang mendengar perbicaraan Pendakwa Raya v Dato' Sri Mohd Najib bin Hj Abd Razak [2020] MLJU 1254 (**D111**) bagi no kes WA-45-2-07/2018, WA-45-3-07/2018, WA-45-5-08/2018. Walaubagaimanapun, keterangan Pendaftar perlu direkodkan bagi menunjukkan **YDS 1** telah dilantik bagi mendengar kes ini.

5.5 menghukum orang supaya dibicarakan atau dikurung (Penjara) dengan cara tidak jujur atau jahat menghukum seseorang pada menjalankan kuasa tersebut

- i. **YDS 1** adalah Hakim yang mendengar perbicaraan Pendakwa Raya v Dato' Sri Mohd Najib bin Hj Abd Razak [2020] MLJU 1254 (**D111**) bagi no kes WA-45-2-07/2018, WA-45-3-07/2018, WA-45-5-08/2018 dan mensabitkan hukuman atas Dato' Sri Najib. Walaubagaimanapun, keterangan Pendaftar perlu direkodkan bagi menunjukkan **YDS 1** telah dilantik bagi mendengar kes ini.
- ii. **YDS 1** adalah Hakim yang mendengar kes berkaitan dana RM42 juta SRC International yang melibatkan Najib menggantikan Hakim, Datuk Mohd Sofian Abd Razak (-) kerana mempunyai isu kepentingan kerana beliau adalah adik kepada ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan negeri (EXCO) Pahang dan Ahli Dewan Undangan Negeri (ADUN) Benta daripada UMNO, Datuk Seri Mohd Sofi Abd Razak dan keterangan pihak Suruhanjaya Kehakiman perlu direkodkan bagi menunjukkan perlantikan **YDS 1** sebagai Hakim perbicaraan kes tersebut.

5.6 dengan mengetahui bahawa berbuat demikian itu adalah bertindak berlawanan dengan undang-undang

- i. Keterangan Dato' Nora (**A4**) - mengesahkan perlantikan **YDS 1** sebagai General Counsel/Legal Adviser bagi pihak Maybank bermula pada tahun 2006 hingga 2015
- ii. Keterangan Michael Oh (**A1**) – mengesahkan **YDS 1** terlibat dengan isu perundangan Maybank berkenaan ketidakmampuan pembayaran balik pinjaman Powertek pada 2012

- iii. Keterangan Geraldine **(A5)** - Bahagian Perundangan Kumpulan Maybank yang menguruskan perlantikan panel firma peguam. Orang yang bertanggungjawab pada ketika itu ialah **A5**, Head, Group Legal, Community Financial Services & Corporate Functions sehingga sekarang dan akan melapor kepada **YDS 1**
- iv. Berdasarkan alasan penghakiman **YDS 1** bagi kes Pendakwa Raya v Dato' Sri Mohd Najib bin Hj Abd Razak [2020] MLJU 1254 (**D111**), **YDS 1** ada meneliti keterangan saksi pembelaan, **A18** dan keterangan pegawai penyiasat bagi kes Iaitu Rosli Bin Husain (-) di dalam **D111** dan secara langsung mempunyai pengetahuan berkenaan perihal perbicaraan yang berkaitan dengan Maybank ketika **YDS 1** menjadi General Counsel & Company Secretary di Maybank.
- v. Berdasarkan Nota Prosiding IO, Rosli Hussain (-) bertarikh 22/8/2019 (m/s 51-54) kes bernombor WA-45-2-07/2018, WA-45-3-07/2018, WA-45-5-08/2018, Pendakwa Raya v Dato' Sri Mohd Najib bin Hj Abd Razak, Rosli Husain (-) ada memberi keterangan bahawa pada April 2014, Putra Perdana Berhad (PPB) telah membeli saham sebanyak 37.5% di dalam Iskandar Holdings Co Ltd (IHCL) daripada Unity Capital sebanyak RM240 juta tunai. RM140 juta telah digunakan oleh PPD pada 11.8.2014 bagi harga belian acquisition. Pada Disember 2014, saham yang diperolehi bagi acquisition IHCL telah dijamin dengan fasiliti pinjaman sebanyak RM140juta daripada Maybank. Pada 12/12/2014, RM140juta ini telah disalurkan kepada SRC melalui PPC.
- vi. **YDS 1** adalah General Counsel & Co Sec semasa pinjaman dibuat oleh PPD kepada Maybank pada tahun 2014 dan **YDS 1** akan mengambil maklum setelah pemakluman atau pelaporan dibuat oleh Fazilah **(A6)**
- vii. Kod Etika Hakim 2009 (**D45**) di bawah Perlembagaan Persekutuan jelas menggariskan had tingkah laku hakim termasuk Ketua Hakim Negara. Seksyen 5 Kod Etika Hakim 2009 menyebut bahawa seorang hakim perlu melaksanakan tugasnya secara bebas tanpa apa-apa pengaruh dari mana-mana pihak.

5.4 Ulasan

5.4.1 **YDS 1** pada setiap masa material atas kapasiti Hakim tidak patut bertindak atau berkelakuan bercanggah dengan kod etika kehakiman kerana ia tidak selaras dengan adab kesopanan dan perilaku seorang yang terbabit dalam bidang kehakiman. Sepanjang perbicaraan bagi kes perbicaraan Pendakwa Raya v Dato' Sri Mohd Najib bin Hj Abd Razak [2020] MLJU 1254 (**D111**) bagi no kes WA-45-2-07/2018, WA-45-3-07/2018, WA-45-5-08/2018. yang didengari oleh **YDS 1**, bukan sahaja pihak pembelaan, Nota Prosiding IO, Rosli Hussain (-) bertarikh 22/8/2019 (m/s 51-54), ada memberi keterangan bahawa pada April 2014, Putra Perdana Berhad (PPB) telah membeli saham sebanyak 37.5% di dalam Iskandar Holdings Co Ltd (IHCL) daripada Unity Capital sebanyak RM240 juta tunai. RM140 juta telah digunakan oleh

PPD pada 11.8.2014 bagi harga belian acquisition. Pada Disember 2014, saham yang diperolehi bagi acquisition IHCL telah dijamin dengan fasiliti pinjaman sebanyak RM140juta daripada Maybank. Pada 12/12/2014, RM140juta ini telah disalurkan kepada SRC melalui PPC pada tahun ketika **YDS 1** adalah General Counsel & Company Secretary.

- 5.4.2 Berdasarkan alasan penghakiman **YDS 1** bagi kes Pendakwa Raya v Dato' Sri Mohd Najib bin Hj Abd Razak [2020] MLJU 1254 (**D111**), **YDS 1** ada meneliti keterangan saksi pembelaan, **A18** dan keterangan pegawai penyiasat bagi kes iaitu Rosli Bin Husain (-) di dalam **D111** dan secara langsung mempunyai pengetahuan berkenaan perihal perbicaraan yang berkaitan dengan Maybank ketika **YDS 1** menjadi General Counsel & Company Secretary di Maybank.

5.4.2.1 Perkara 765 di **D111**, **YDS 1** ada menilai secara terperinci aliran dana melalui Affin Bank dan Maybank, dan pendepositan semula wang yang sama ke akaun AmBank dan jumlah RM449,586.95 dikreditkan ke kad kredit Visa Platinum peribadi YAB DATO' SRI MOHD NAJIB dan RM2,833,147.21 kepada YAB DATO' SRI MOHD NAJIB, Kad Mastercard Platinum. Rekod perbankan juga menunjukkan bahawa akaun terlebih keluar YAB DATO' SRI MOHD NAJIB dikreditkan daripada aliran dana yang diperoleh daripada RM42 juta daripada SRC.

5.4.2.2 Pada perkara 1619 di **D111**, **YDS 1** telah menyatakan berkenaan keterangan saksi pembelaan **A18** yang juga saksi pembelaan mengenai arahan Jho Low, PPB mengeluarkan RM140 juta daripada kemudahan pembiayaan dengan Maybank dan yang sama telah dipindahkan ke SRC vide PPC pada 12 Disember 2014. Jho Low (-) menyatakan kepada **A18** bahawa perjanjian yang didakwa sedang dirundingkannya telah digugurkan dan RM170 juta itu akan dikembalikan kepada SRC. Pada 29 Disember 2014, RM27 juta dan RM5 juta telah diurusniagakan ke dalam PBSB dan PPC (mengikut arahan kepada Am-Islamic Bank bertarikh 24 Disember 2014 yang ditandatangani oleh YAB DATO' SRI MOHD NAJIB (-) dan Jho Low (-) turut mengarahkan supaya RM30 juta daripadanya dipindahkan kepada SRC vide PBSB pada 7 Januari 2015.

5.4.2.3 Pada perkara 1673 di **D111**, **YDS 1** ada menilai berkenaan keterangan pegawai penyiasat Rosli Hussain (-) yang telah memberi keterangan di bawah pemeriksaan balas bahawa RM140 juta yang dipindahkan ke SRC pada 12 Disember 2014 bukan diperoleh daripada pinjaman KWAP tetapi daripada pengeluaran pinjaman Maybank oleh PPB. **YDS 1** mendapati ini tidak relevan dengan fakta bahawa RM42 juta yang dimasukkan ke dalam dua akaun tertuduh itu berdasarkan keterangan datang

RAHSIA

daripada SRC. Sumber dana RM42 juta dalam SRC itu sendiri tidak menjadi perhatian terhadap pertuduhan terhadap tertuduh. RM42 juta itu adalah dana SRC walaupun benar ia datang dari pinjaman Maybank sebanyak RM4 bilion itu milik SRC walaupun ini adalah hasil daripada pembiayaan yang diambil oleh SRC daripada KWAP.

5.4.2.4 Pada perkara 1678 di **D111**, **YDS 1** meneliti sama ada Jho Low menyebabkan transaksi SRC dan GMSB untuk tujuan sendiri. Pada 11 Disember 2014, PPB mengeluarkan kemudahan pinjaman RM140 juta daripada Maybank (dijamin antara lain dengan caj ke atas saham dalam Iskandar Holdings yang diperoleh oleh PPB) dan RM140 juta itu akhirnya disalurkan semula kepada SRC melalui PPB pada 12 Disember 2014. Ini disahkan oleh **A18** sebagai transaksi yang dilakukan atas arahan Jho Low.

5.4.3 Berpandukan kepada hasil siasatan setakat ini, saya berpandangan tiada keterangan dan dokumen berkaitan amalan rasuah telah dilakukan oleh **YDS 1**. Namun begitu saya berpendapat terdapat pelanggaran etika kehakiman dibawah Warta Kerajaan 25 Jun 2009 berkaitan Kod Etika Hakim 2009 (**D45**) telah dilakukan oleh **YDS 1** sekiranya **YDS 1** gagal mengisyiharkan kepentingannya semasa menjalankan tugas sebagai hakim yang mendengari kes perbincaraan Datuk Seri Najib. Perkara 8 (**D45**) menyebut seseorang hakim hendaklah mengurangkan risiko percanggahan dengan tanggungjawab kehakiman ketika menjalankan aktiviti luarnya. Perkara 8(1) hingga 8(10) menggariskan perkara berkaitan risiko percanggahan itu. Justeru, **YDS 1** yang bertanggungjawab melaksanakan keadilan mesti dilihat tidak memihak, mempunyai integriti dan tingkah laku baik. Lord Hewart, CJ ada menyebut bahawa "Bukan sahaja keadilan mesti dilakukan, ia juga mesti dilihat dilaksanakan".